

ΜΟΡΦΕΣ ΠΟΥ ΑΝΕΛΕΙΞΕ Η ΖΑΓΟΡΑ ΚΑΙ ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥΣ

Μια εργασία των μαθητών: Καουνά Στέργιου, Νίκου Μαρίας, Ντάιμου Αποστολίας

Υπεύθυνες καθηγήτριες: Νιόβη Καλλιού, Στέλλου Αικατερίνη

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ Γ'.

Γεννήθηκε στα 1713, δευτερότοκος γιός του Χατζή-Δημητρίου Μαυρικού παίρνοντας το όνομα Κωνσταντίνος. Μετά την αρχική του εκπαίδευση στην Σχολή της Ζαγοράς, δεκαπενταετής, αναχώρησε στα 1728 για την Κωνσταντινούπολη, όπου συνέχισε τις σπουδές του κοντά στον δάσκαλο Κριτία από την Προύσσα της Μικράς Ασίας. Δεν είναι γνωστό πότε ακριβώς εισήλθε στον κλήρο παίρνοντας το όνομα Καλλίνικος, αλλά είναι βέβαιο ότι επί πατριαρχείας του Παϊσίου του Β' προήχθη - τον Αύγουστο του 1741 - σε Μέγα Πρωτοσύγγελο και μετά από διετία εξελέγη Μητροπολίτης Προϊλάβου (Βραΐλας). Αφού παραιτήθηκε από τον θρόνο του τον Οκτώβριο του 1748, παρέμεινε στην Κωνσταντινούπολη όπου αναμείχθηκε ενεργά στην έριδα του αναβαπτισμού.

Την 16η Ιανουαρίου του 1757 εξελέγη Οικουμενικός Πατριάρχης. Η θητεία του όμως ήταν σύντομη γιατί η έριδα του αναβαπτισμού συνεχίζονταν και ο Πατριάρχης Καλλίνικος, μετά από διάφορες συκοφαντίες του προκατόχου του Κυρίλλου του Ε', εξορίστηκε στο μοναστήρι της Αγίας Αικατερίνης στο Σινά. Εκεί παρέμεινε για τέσσερα χρόνια συγγράφοντας διάφορα έργα και αντιγράφοντας κείμενα από πηγές της Εκκλησιαστικής Γραμματείας που υπήρχαν στην πλούσια βιβλιοθήκη της Μονής. Παράλληλα, με επιστολές του παρακαλούσε τους φίλους του στην Κωνσταντινούπολη να ενεργήσουν ώστε να περάσει την εξορία του κάπου αλλού, εξ αιτίας των αφόρητα σκληρών συνθηκών κάτω απ' τις οποίες ήταν υποχρεωμένος να παραμείνει σ' αυτήν. Τελικά, μη καταφέροντας τίποτε, δραπέτευσε τον Ιανουάριο του 1761 και μετά από περιπετειώδη πορεία έφτασε στην Κωνσταντινούπολη όπου παρέμεινε μέχρι της άρσεως της καθαίρεσής του από την Οικουμενική Σύνοδο η οποία έγινε ένα χρόνο αργότερα. Στην συνέχεια επέστρεψε στην ιδιαίτερη πατρίδα του Ζαγορά.

Η επάνοδος του στην Ζαγορά συνέπεσε με την έλευση της πρώτης μεγάλης δωρεάς βιβλίων στην Σχολή από τον Ιωάννη Πρίγκο. Ο Πατριάρχης παρ' όλες τις πρόσφατες κακουχίες και ταλαιπωρίες που είχε υποστεί δεν άφησε ανεκμετάλλευτη την ευκαιρία αυτή. Ανασυγκρότησε και οργάνωσε η Σχολή φέρνοντας δασκάλους και προτρέποντας όλους τους Ζαγοριανούς να την συνδράμουν. Έτσι, σε ελάχιστο χρονικό διάστημα, το παράδειγμα του Ιωάννη Πρίγκου από την Ολλανδία μιμήθηκαν και άλλοι Ζαγοριανοί, ξενιτεμένοι αλλά και ντόπιοι, δωρίζοντας βιβλία και στέλνοντας χρήματα, ανεβάζοντας κατ' αυτόν τον τρόπο το κύρος της Σχολής και δημιουργώντας μια μοναδική για την εποχή πνευματική κίνηση στην περιοχή. Αρκεί να σημειωθεί ότι την περίοδο αυτή η Βιβλιοθήκη της Σχολής αριθμούσε γύρω στα 3.500 βιβλία, όλα απάνθισμα των καλύτερων εκδόσεων που κυκλοφορούσαν τότε στην Ευρώπη, καθώς και πολλά χειρόγραφα.

Στα 1785 αφιέρωσε ολόκληρη την προσωπική του βιβλιοθήκη που αποτελούνταν κυρίως από χειρόγραφα, πολλά από τα οποία είχε συγγράψει ο ίδιος. Την ακούραστη αυτή επιστασία του στην πνευματική κίνηση του τόπου, συνέχισε ο Πατριάρχης μέχρι το τέλος της ζωής του. Πέθανε 79 χρονών στα 1792.

Η τόσο πολυτάραχη ζωή του δεν τον εμπόδισε να συγγράψει μεγάλη σειρά από έργα, πολλά από τα οποία σώζονται σήμερα στην Βιβλιοθήκη της Ζαγοράς. Από αυτά, αλλά και από πολλά άλλα που έχουν χαθεί - όπως περιγράφει ο ίδιος - κατά τις διάφορες μετακινήσεις του, αντιλαμβάνεται κανείς την σπάνια πολυμάθειά του η οποία δεν περιοριζόταν μόνον σε θεολογικά και εκκλησιαστικά ζητήματα, αλλά επεκτείνονταν και σε θέματα της Ελληνικής Γραμματείας, της γλώσσας, της ιστορίας του ανθρωπίνου γένους, της γεωγραφίας, των μαθηματικών, της αστρονομίας, ακόμη και της ιατρικής. Ιδιαίτερα δε τα ιστορικά του έργα είναι μεγάλης σημασίας μια και διασώζουν πολύτιμες και σπάνιες πληροφορίες για γεγονότα της Ελληνικής ιστορίας του 18ου αιώνα.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΡΙΓΚΟΣ

Ο πρώτος και ένας από τους μεγαλύτερους Ζαγοριανούς ευεργέτες. Γεννήθηκε στα 1725 και σε ηλικία μόλις δεκαπέντε ετών έφυγε από την γενέτειρά του χωρίς να του δοθεί η ευκαιρία ούτε τις βασικές γραμματικές γνώσεις να πάρει. Πρώτος του σταθμός η Αλεξάνδρεια όπου έμεινε δύο χρόνια. Εκεί, ζώντας και δουλεύοντας ανάμεσα σε δραστήριους έμπορους και προοδευμένους Ευρωπαίους και αντιλαμβανόμενος την αξία που είχαν τα γράμματα σε μια εμπορική σταδιοδρομία, ξεκινάει προσπάθεια να αυτομορφωθεί.

Ανήσυχο πνεύμα καθώς ήταν και με μεγάλο πόθο μέσα του να γνωρίσει και να μάθει, αφήνει την Αλεξάνδρεια και ξεκινά, στα 1742, για την Βενετία όπου έμεινε μέχρι το 1751.

Η εννιάχρονη παραμονή του Πρίγκου στην πόλη αυτή ήταν καθοριστική στη ζωή του. Έμαθε γρήγορα να γράφει και να διαβάζει την ιταλική γλώσσα, όχι μόνον για τις εμπορικές του δραστηριότητες, αλλά κυρίως από ανάγκη να γνωρίσει την μεγάλη πνευματική κίνηση της περιοχής, που απ' την πρώτη στιγμή τον άφησε έκθαμβο. Η ανάπτυξη ιδίως της τυπογραφίας, η μεγάλη κυκλοφορία των βιβλίων και τα οργανωμένα σχολεία τον εντυπωσίασαν πάρα πολύ. Στις σημειώσεις του μιλά με εθνική ικανοποίηση για τους εκδοτικούς οίκους που τύπωναν Ελληνικά συγγράμματα, κάτι που θεωρούσε μοναδικό για τον φωτισμό και την προκοπή του υπόδουλου Γένους. Ο καθημερινός μόχθος από την τριβή με το εμπόριο δεν τον εμπόδιζε να επισκεφθεί όλα τα πνευματικά κέντρα της Ιταλίας, να τα γνωρίσει και να αγοράσει αρκετά από τα καλύτερα βιβλία τα οποία και συστηματικά μελετούσε.

Από το 1751 έως το 1755 ο Πρίγκος εμπορεύεται στη Σμύρνη, έπειτα ξεκινάει για την Ολλανδία όπου εγκαθίσταται μόνιμα στο Άμστερνταμ. Ώριμος, έμπειρος πια, αλλά και ακούραστος καθώς ήταν, ενσωματώθηκε γρήγορα στην Ορθόδοξη Ελληνική παροικία που ανθούσε εκεί, οργανώνοντάς την σε ακόμη καλύτερο βαθμό. Αρχίζει προσωπική αλληλογραφία με την αυτοκρατορική αυλή της Ρωσίας η οποία πέρα απ' την υλική βοήθεια που παρείχε, έστειλε ιερείς για να λειτουργούν στην Ορθόδοξη εκκλησία της παροικίας καθώς και ιεροκήρυκες και δάσκαλους για τα παιδιά των Ελλήνων παροίκων, κάτι που είχε ζητήσει επίμονα ο Πρίγκος όντας θερμός Χριστιανός και έχοντας πια βιώσει την αξία της Ελληνικής παιδείας.

Μέσα σ' όλες του αυτές τις προσπάθειες όμως δεν ξεχνούσε ούτε στιγμή την υπόδουλη πατρίδα του. Με προσωπικά του έξοδα, στα 1760, τύπωσε σε δυό χιλιάδες αντίτυπα το έργο του Ηλία Μηνιάτη "Πέτρα Σκανδάλου" που εξηγεί την αρχή και την αιτία του σχίσματος των δύο Εκκλησιών, Ανατολικής και Δυτικής, ένα έργο που το χαρακτήρισε ο Πρίγκος σαν τον δογματικό θώρακα στην άμυνα της Ορθοδοξίας απέναντι στον Καθολικισμό, και τα έστειλε να μοιραστούν στους Ορθόδοξους Χριστιανούς των νησιών του Αιγαίου, στα μέρη δηλαδή ακριβώς εκείνα που η δράση της λατινικής προπαγάνδας βρίσκονταν στο κορύφωμά της.

Δυό χρόνια αργότερα, στα 1762, έχοντας συγκεντρώσει τον σημαντικότερο για την εποχή αριθμό των 800 περίπου βιβλίων, όλα σπάνιες και ονομαστές εκδόσεις, τα ετοιμάζει για να τα στείλει στην ιδιαίτερη πατρίδα του, όπου θυμόταν απ' τα παιδικά του χρόνια ακόμη ότι λειτουργούσε σχολείο. Την άνοιξη της ίδιας χρονιάς τα βιβλία αυτά φθάνουν στην Ζαγορά αποτελώντας ένα χρησιμότερο δώρο στην Σχολή της. Την δωρεά αυτή, σταθμό στην ιστορία της Ζαγοράς αλλά και ολόκληρης της περιοχής, ακολούθησαν κι άλλες σε

βιβλία και χρήματα για να πληρώνονται δάσκαλοι, ιεροκήρυκες και διάφορες ανάγκες της Σχολής.

Στα 1767 τυπώνει πάλι με δικά του έξοδα την "Ορθόδοξη Μαρτυρία" του Ευγένιου Βούλγαρη μαζί με παραπλήσια έργα του Γενναδίου Σχολαρίου, το "Σύμβολον" του Μεγάλου Αθανασίου και το "Σύμβολον της Πίστεως" των Οικουμενικών Συνόδων, αφιερώνοντάς τα στην γενέτειρά του Ζαγορά σαν ωφέλιμα για τη νεολαία της. Πρότείνει μάλιστα στον λόγιο και συγγραφέα Πατριάρχη Καλλίνικο, με τον οποίο διατηρούσε επαφή σ' όλο το διάστημα απ' την πρώτη του δωρεά, να συντάξει ορισμένα μικρά έργα από την Ορθόδοξη Κατήχηση, αποκλειστικά για σχολική χρήση, τα οποία και θα εξέδιδε ο ίδιος, πράγμα που έφερε μεν εις πέρας ο Καλλίνικος από την πλευρά του, όχι όμως και ο Πρίγκος, ίσως γιατί στο μεταξύ ξέσπασε ο Ρωσοτουρκικός πόλεμος.

Στα μέσα του 1776, ύστερα από 36 συνεχή χρόνια στο εξωτερικό, ο Ιωάννης Πρίγκος επέστρεψε στην Ζαγορά φέρνοντας μαζί του αρκετά βιβλία για την Σχολή και χρήματα για την κωμόπολη. Η υποδοχή του απ' τους συντοπίτες του ήταν θερμότερη. Τον ίδιο χρόνο παντρεύτηκε την ανηψιά του Πατριάρχη, Αικατερίνη. Ο γάμος ήταν μεγαλοπρεπής με προσκεκλημένους απ' όλο το Πήλιο. Ο Πατριάρχης ευλόγησε τα στέφανα και στην τελετή χοροστάτησε ο αδελφός του, Μητροπολίτης Δημητριάδος και Ζαγοράς Γρηγόριος.

Από τότε ο Ι. Πρίγκος παρέμεινε στην Ζαγορά. Μαζί με τον Πατριάρχη, ακούραστα μέχρι το τέλος της ζωής του, βοήθουσε και ξόδευε συνεχώς για την Σχολή της, τις εκκλησιές της, τους φτωχούς της. Πέθανε στα 1789 σε ηλικία 64 ετών.

ΜΩΨΗΣ ΚΑΙ ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΡΗΤΣΚΗ

Αδελφοί οι οποίοι αναδείχτηκαν στην Ρωσία. Ο Μωϋσής πήγε νέος εκεί και σταδιοδρομώντας στο εμπόριο εξελίχθηκε τελικά σε μεγάλο γαιοκτήμονα. Ο Νικόλαος αγόρασε κι' αυτός κτήματα στην Κριμαία όπου είχε εγκατασταθεί αφού υπηρέτησε σαν αντιναύαρχος του Ρωσικού στόλου. Γι' αυτόν μάλιστα λέγεται ότι υπήρξε διακεκριμένος ναυτικός και ότι με επιδέξιους χειρισμούς στην Μαύρη Θάλασσα έσωσε τον αυτοκράτορα της Ρωσίας από βέβαιη αιχμαλωσία ριψοκινδυνεύοντας την ίδια του την ζωή. Η επίδειξη αυτή πνεύματος αυτοθυσίας και πλήρους αφοσίωσης του εξασφάλισαν την εύνοια του Τσάρου.

Ο Μωϋσής (1759-1819) έκτισε στην συνοικία της Αγίας Κυριακής στην Ζαγορά το Κρήτσκειο Σχολείο προικοδοτώντας το με σημαντικά κεφάλαια για να αμοιβονται οι δάσκαλοι και για να παρέχονται υποτροφίες σε πτωχούς μαθητές. Επίσης με την διαθήκη του ορίζει να κατατεθούν στην Βιβλιοθήκη Ζαγοράς τα ελληνικά χειρόγραφα του Αρχιεπισκόπου Αστραχάν Νικηφόρου Θεοτόκη καθώς και τα βιβλία της ατομικής του βιβλιοθήκης. Πάρα πολλές επίσης ήταν οι δωρεές του στον Ελληνισμό της Ρωσίας.

Ο Νικόλαος άφησε στην Ελληνική Κυβέρνηση 100.000 ρούβλια για να σπουδάζουν κάθε χρόνο πέντε νέοι, ένας από την Πελοπόννησο, ένας από την Ύδρα, ένας από τις Σπέτσες και δύο από την Ζαγορά.

ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΚΑΣΣΑΒΕΤΗΣ.

Γεννήθηκε στα 1777, γόνος της αρχοντικής οικογένειας των Κασσαβεταίων. Τα πρώτα του γράμματα τα διδάχτηκε στο Ελληνομουσείο της Ζαγοράς. Επιθυμώντας όμως ανώτερη εκπαίδευση και αφού μετέβη στην Σμύρνη εξ αιτίας των παράλληλων εμπορικών του δραστηριοτήτων, παρακολούθησε τον μεγάλο δάσκαλο του Γένους Κωνσταντίνο Οικονόμου.

Με την επιμέλειά του κατόρθωσε να μάθει άπταιστα τα Γαλλικά και Ιταλικά. Ταξιδεύοντας ασταμάτητα σε διάφορα μέρη της Ευρώπης έγινε μοναδικός γνώστης της εμπορικής κίνησης όλων των χωρών.

Κατά την έκρηξη της Ελληνικής Επανάστασης πήγε στην Τεργέστη όπου προσέφερε πάμπολλες υπηρεσίες, υλικές και ηθικές στους αγωνιζόμενους πατριώτες που βρίσκονταν εκεί, συνεργαζόμενος με τον θείο του Μ. Κασσαβέτη που διέμενε κι εκείνος στην Τεργέστη και είχε μνηθεί στη Φιλική Εταιρεία.

Μετά την απελευθέρωση εγκαταστάθηκε μόνιμα στην Σύρο συνεχίζοντας τις ασχολίες του με το εμπόριο και αποκτώντας μεγάλη περιουσία. Φιλάνθρωπος, χρηστός, φλογερός αγωνιστής και πατριώτης μέχρι τα τελευταία χρόνια της ζωής του, δεν ζούσε παρά για να ανακουφίζει τους ανήμπορους και να ευεργετεί την πατρίδα του. Έτσι, κατά την έκρηξη της Κρητικής επανάστασης στα 1866, πρόσφερε ένα σημαντικότατο ποσό με το οποίο αγοράστηκε ταχύπλοο καράβι που εξυπηρέτησε σε μεγάλο βαθμό τον Κρητικό αγώνα. Με χρήματά του κτίστηκε το Κασσαβέτειο Παρθεναγωγείο στην Ζαγορά, η πρώτη Σχολή θηλέων σ' ολόκληρο το Πήλιο και από τις ονομαστότερες σε όλη την Θεσσαλία, που άρχισε να λειτουργεί στα 1855. Αργότερα το προικοδότησε με 48 μετοχές του Εθνικού δανείου ώστε με έσοδα αυτών να μισθοδοτούνται οι δασκάλες και να διατηρούνται υπότροφοι σε ανώτερες σχολές.

Με την διαθήκη του ο Ιωάννης Κασσαβέτης δώρησε το ποσόν των 50.000 δραχμών στο Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο χωρίς καμία επιφύλαξη για την χρήση του, πολλά δε και αξιόλογα ήταν τα κληροδοτήματα που άφησε στην Φιλεκπαιδευτική Εταιρεία, το Νοσοκομείο και Ορφανοτροφείο της Σύρου και σε πτωχές οικογένειες της Ζαγοράς.

Πέθανε στα 1876 σε ηλικία 99 ετών.

ΣΑΓΟΡΑ.— Ἡ Κασσαβίτικη Διακεκοπὴ Σχολή

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΠΟΛΥΜΕΡΗΣ

Η ζωή του Δημήτρη Πολυμέρη όπως την αφηγήθηκε στο μαθητή της Α Γυμνασίου Καουνά Στέργιο κάτοικος του χωριού «Κανάλια»

Ο Δημήτρης Πολυμέρης γεννήθηκε το 1857. Ήταν γιος του Νικου Πολυμέρη- Χρυσοχού, ο οποίος ήταν πολύτεκνος. Η μητέρα του καταγόταν από το γένος Φρονίμου και είχε την ατυχία να πεθάνει αμέσως μετά τη γέννηση του παιδιού της, λόγω ανώμαλου τοκετού. Τη φροντίδα του νεογέννητου την ανέλαβε αρχικά η αδελφή της νεκρής και αργότερα η δεύτερη γυναίκα του πατέρα του Δημήτρη.

Ο Δημήτρης ως παιδί ήταν υπάκουος, εργατικός και εκκλησιαζόταν ανελλιπώς. Από μικρός έδειχνε ότι δεν τον χωρούσε ο τόπος.

Την εποχή εκείνη, βρισκόταν στο αποκορύφωμα της εμπορικής τους δραστηριότητας στην Αλεξάνδρεια, η οποία είχε γίνει πόλις έλξης για τους Ζγοριανούς, ο Δημήτριος και ο Αλέξανδρος Κασσαβέτης.

Ο νεαρός Δημήτρης ήθελε πολύ να πάει στην Αίγυπτο, για να δοκομάσει την τύχη του. Έτσι, μια μέρα του 1874 και σε ηλικία δεκαεφτά χρονών, αποχαιρέτησε την παραλία του Χορευτού, χαρούμενος αλλά και συγκινημένος. Ευχή του πατέρα του ήταν «να προκόψει και να γίνει μεγάλος άνθρωπος». Φορτωμένος με όνειρα, μπήκε στο καράβι που μετέφερε γεωργικά προϊόντα και ξεκίνησε για το Μισίρι, δηλαδή την Αίγυπτο. Ύστερα από λίγες ημέρες έφτασε στην Αλεξάνδρεια

και φιλοξενήθηκε από τους αδελφούς Κώστα και Αλέκο Πανταζόπουλο. Με δική του πρωτοβουλία πήγε σε ένα χωριό της Κάτω Αιγύπτου και άρχισε τη σκληρή δουλειά.

Άλλαξε πολλές δουλειές, παρά την εργατικότητα του, δεν έκανε προκοπή. Δοκίμασε να ξεκινήσει τη δική του επιχείρηση δανειζόμενος χρήματα από δύο συμπατριώτες του. Η προσπάθειά του όμως αυτή δε στέφθηκε με επιτυχία και βρέθηκε σε αδυναμία εξόφλησης των γραμματειών. Οι δανειστές του πήραν περιουσιακά στοιχεία από τη Ζαγοράπειδή δεν πλήρωσε τα χρέη του. Έτσι, πολλές φορές σύννεφα απελπισίας, σκίαζαν την ψυχή του.

What One Immigrant to America Accomplished

Began Clearing Tables in a Restaurant for \$20 a Month and Retired a Millionaire

By IRENE O'CONNOR

DEMETRIUS POLYMEROS was born at the foot of Mount Pelion—whence Jason set forth in search of the Golden Fleece. From the first moment of his recollection, small Demetrius had heard of the adventures of the Argonaut. He, too, longed to fare forth. The legend of Jason's adventure may have had much to do with the unwritten law of Greece—that every Greek boy must seek fortune in a far country. Jason may be the reason why almost every

DEMETRIUS POLYMEROS

waiter; for the head waiter had observed that young Polymeros kept a cool head in an emergency and that he seemed to have but one interest in the world—his work. Having served the guests of the Hotel Morton for a year he followed the beckoning finger of opportunity across Union Square. It led him as a waiter to the Everett House. Here, as elsewhere, he was handicapped by his height. He was considerably less than five feet tall. Other waiters complained that,

Σε ηλικία τριάντα ενός ετών, το 1888, φεύγει από την Αίγυπτο για την Αμερική με δανεικά χρήματα. Ύστερα από πολυήμερο ταξίδι, έφτασε στη Νέα Υόρκη και ένωσε τη φλόγα του πυρσού του αγάλματος. Εγκαταστάθηκε στη μεγαλούπολη και έκανε διάφορες δουλειές. Τον περισσότερο καιρό εργάστηκε ως λαντζιέρης και σερβιτόρος. Ωστόσο, το μόνο κέρδος που απέκτησε ήταν η εμπειρία του. Μετά από επτά χρόνια μεροκαματιάρικης φτωχοζωής, αποφασίζει να συνεταιριστεί με έναν φίλο του, τον Αποστόλη Ρίγγα, ο οποίος καταγόταν από τα Κανάλια Μαγνησίας. Οι δύο φίλοι παίρνουν την απόφαση να κάνουν δική τους δουλειά, ελπίζοντας ότι θα βελτιώσουν τη ζωή τους.

Το 1895 στο Σικάγο, διοργανώθηκε μία έκθεση διάρκειας με γεωργικά, βιοτεχνικά και άλλα προϊόντα. Οι δύο φίλοι αποφάσισαν να ενώσουν τις οικονομίες τους και να ανοίξουν μέσα στο χώρο της έκθεσης ένα εστιατόριο. Αυτή τους η ενέργεια στέφθηκε με επιτυχία. Στη συνέχεια, άνοιξαν άλλο εστιατόριο και το ονόμασαν «Εστιατόριο ο Κολόμβος». Οι δουλειές πήγαν καλά και με τα κέρδη τους αγόρασαν ένα άλλο εστιατόριο, το οποίο ήταν πιο κερδοφόρο από το προηγούμενο. Το 1900 όμως έγινε στο χώρο του εστιατορίου τους σιδηροδρομικός σταθμός και τους δόθηκε αποζημίωση. Μετά από αυτό, σκέφτηκαν να επιστρέψουν στην πατρίδα τους ως επιτυχημένοι πλέον. Όμως, μία αγγελία τους άλλαξε τη σκέψη τους και τα σχέδια επαναπατρισμού τους. Έμαθαν πως πωλούνταν ένα ξενοδοχείο, το οποίο και αγόρασαν και το ονόμασαν «Αθήνα». Τώρα πια ήταν περήφανοι για την επαγγελματική τους δραστηριότητα και εξέλιξη. Και οι δύο βρίσκονται στην ακμή της ηλικίας τους, σαράντα τριών χρονών ο Πολυμέρης και τριάντα οχτώ χρονών ο Ρίγγας, με πολλή πείρα αλλά και όρεξη για δουλειά.

Το ξενοδοχείο τους ήταν απέναντι από το σιδηροδρομικό σταθμό, με αποτέλεσμα να έχει πάντα κόσμο. Ήταν τεράστιο με οχτώ ορόφους και πολυτελή υπνοδωμάτια. Είχε ηλεκτρικό ρεύμα και γενικά ήταν πολύ σύγχρονο. Έτσι, η φήμη τους έφτασε μέχρι τη γεννέτειρά τους.

Αυτή η ξενοδοχειακή επιχείρηση, τερμάτισε το βίο της, το 1920, αφού απέδωσε πολύ πλούτο και στους δύο ιδιοκτήτες της, οι οποίοι έκριναν πως ήρθε η ώρα να απαλλαγούν από αυτό. Ο Πολυμέρης αποφάσισε να επιστρέψει στην πατρίδα του, ενώ ο Ρίγγας ασχολήθηκε με τα ναυτιλιακά.

Έτσι, ο Δημήτρης Πολυμέρης μετά από σαράντα έξι χρόνια ξενιτιάς και σκληρής δουλειάς, επανήλθε στην πατρίδα του ευτυχισμένος και πολύ πλούσιος. Όταν ήρθε όμως στη Ζαγορά,

συνειδητοποίησε πως οι συγχωριανοί του, αντιμετώπιζαν προβλήματα με την καλλιέργεια, τη συγκοινωνία, το εμπόριο, τη μόρφωση και την ιατρική περίθαλψη. Η πρώτη του δωρεά αφορούσε την ύδρευση του χωριού, κυρίως των συνοικιών του Αγίου Γεωργίου και της Αγίας Κυριακής, και την άρδευση των αγρών, για την οποία άρδευση κατασκευάστηκε τεράστια δεξαμενή χωρητικότητας 12. 500 τόνων. Για τη δωρεά του αυτή, το Κοινοτικό Συμβούλιο της Ζαγοράς τον ανακήρυξε « Μέγα Ευεργέτη » της Κοινότητας Ζαγοράς.

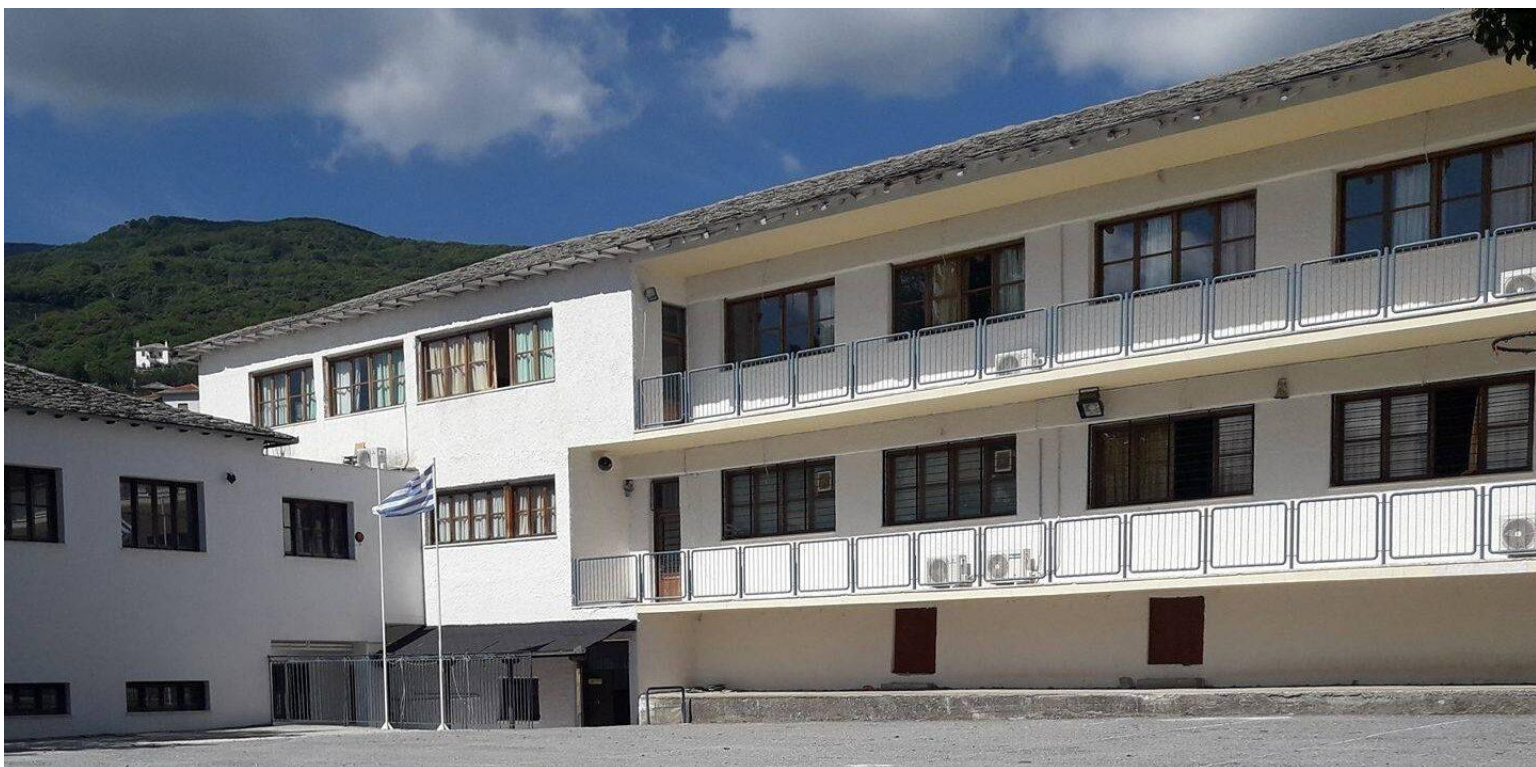
Ακολούθησε άλλη μία μεγάλη δωρεά για την κατασκευή αυτοκινητόδρομου Ζαγοράς- Χορευτού, μήκους οχτώ χιλιομέτρων, ώστε να είναι εύκολη η μεταφορά αγροτικών προϊόντων με αυτοκίνητο. Ο δρόμος αυτός κατασκευάστηκε το 1930 με τσάπες, φτυάρια και χειροκίνητα καροτσάκια. Για πρώτη φορά κατέβηκε αυτοκίνητο από τη Ζαγορά στο Χορευτό στις 29 Αυγούστου 1936, στη γιορτή του Αη-Γιάννη.

Ο μεγάλος ευεργέτης Δημήτριος Πολυμέρης έδωσε επίσης 100. 000 δολάρια για την ολοκλήρωση του αμαξωτού δρόμου Βόλου- Ζαγοράς και η εγγύηση ήταν μέχρι το 1961.

Με τη διαθήκη του, η οποία συντάχθηκε το 1941, όλη του την περιουσία την άφηνε στην Κοινότητα Ζαγοράς και όρισε να γίνουν τα παρακάτω έργα:

- 1) Να γίνει Γυμνάσιο και Λύκειο στη Ζαγορά, όπως και έγινε και ονομάστηκε προς τιμήν του Πολυμέρη « Πολυμέρειο Γυμνάσιο Ζαγοράς»
- 2) Να ιδρυθεί νοσοκομείο στη Ζαγορά(νοσακομείο δεν έγινε, αλλά έγινε Κέντρο υγείας)
- 3) Να γίνει λιμενοβραχίονας στην παραλία του Χορευτού, ο οποίος και έγινε.

Ο Δημήτριος Πολυμέρης μετά την επιστροφή του στη γενέτειρά του, τα καλοκαίρια έμενε στη

Ζαγορά ενώ τους χειμερινούς μήνες πήγαινε στην Αθήνα.

Πέθανε σε ηλικία 84 ετών, αφήνοντας μνήμη αγαθή για τις ευεργεσίες του στην πατρίδα του και στο Πήλιο γενικότερα.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΠΑΝΤΟΣ

Γ εννήθηκε στην Ζαγορά στα 1888. Ορφανός από πατέρα σε μικρή ηλικία, εγκαταστάθηκε στο Βόλο όπου φοίτησε στο Γυμνάσιο εντυπωσιάζοντας με την έξοχη φιλομάθειά του και την προσήνεια του ήθους του. Γράφτηκε εν συνεχεία στην Νομική Σχολή του Εθνικού Πανεπιστημίου από το οποίο αποφοίτησε, μετά από λαμπρές σπουδές, αριστούχος στα 1910. Κατά την περίοδο των απελευθερωτικών πολέμων 1912-1913 πήρε μέρος σ' αυτούς σαν απλός στρατιώτης και τιμήθηκε αργότερα με πολεμικό αναμνηστικό μετάλλιο.

Μετά τον θάνατο της μητέρας του στα 1914, με την οποία έμενε μέχρι τότε στον Βόλο, έφυγε στο Παρίσι για ευρύτερες σπουδές στον τομέα των πολιτικών και κοινωνικών επιστημών.

Χαρακτήρας απλός, με αστείρευτη φιλανθρωπία και μεγάλο ζήλο για την πνευματική καλλιέργεια, συγκινούνταν πάντοτε από τα μεγαλόπνοα έργα κοινωνικής ευποιΐας. Από νεαρώτατη ηλικία τον βασάνιζε η σκέψη για το πώς θα έπρεπε καλύτερα να χρησιμοποιήσει την μεγάλη του περιουσία προς όφελος της σπουδάζουσας Ελληνικής νεολαίας, γι' αυτό σε δεδομένη στιγμή έσπευσε να την κληροδοτήσει στο Έθνος επιλέγοντας την ίδρυση της επωνύμου Σχολής Πολιτικών Επιστημών με πρότυπο αυτήν των Παρισίων.

Γόνος της μεγαλοαστικής οικογένειας Πάντου, άφησε με διαθήκη του στο ελληνικό δημόσιο το ποσό των 450.000 δραχμών και όρισε εκτελεστή της διαθήκης του τον εκάστοτε πρωθυπουργό της χώρας

Πέθανε το 1930 σε ηλικία 42 ετών. Η Πάντειος Σχολή ξεκίνησε την λειτουργία της ένα χρόνο αργότερα. Το 1931 ιδρύεται επί Ελευθερίου Βενιζέλου η Πάντειος Σχολή. Το 1937, μετονομάζεται σε «Πάντειος Ανώτατη Σχολή Πολιτικών Επιστημών». Στο προαύλιο της σχολής βρίσκεται ο τάφος του μεγάλου ευεργέτη.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΟΡΔΑΤΟΣ

Γεννήθηκε στη Ζαγορά το 1891, όπου και τελείωσε το Ελληνικό Σχολείο (ημιγυμνάσιο) το 1907. Στη συνέχεια ο πατέρας του, που ήταν κτηματίας και έμπορος, τον έστειλε μαθητή στο Ελληνογερμανικό Λύκειο του Γιαννίκη, στη Σμύρνη. Εκεί είχε καθηγητή τον Δημήτρη Γληνό, ο οποίος τον τράβηξε προς τον Δημοτικισμό. Την επόμενη σχολική χρονιά βρέθηκε στην Κωνσταντινούπολη, στο Ελληνογαλλικό Λύκειο Χατζηχρήστου, από όπου όμως διέκοψε, λόγω αρρώστιας. Επέστρεψε στο Βόλο, όπου παρέμεινε και τη σχολική χρονιά 1909-10, για να τον ξαναστείλει κατόπιν ο πατέρας του στην Κωνσταντινούπολη. Το 1911 μετέβη στην Αθήνα και γράφτηκε φοιτητής στο Πανεπιστήμιο, στη Νομική Σχολή. Προσχώρησε "από τους πρώτους", καθώς έλεγε ο ίδιος, στη Φοιτητική Συντροφιά και λίγο αργότερα έγινε μέλος του

Εκπαιδευτικού Ομίλου.

Ο Κορδάτος στα φοιτητικά του χρόνια ήρθε σε επαφή με τον σοσιαλισμό και το εργατικό κίνημα του Βόλου. Στην Αθήνα φαίνεται ότι συμπορεύθηκε με τον κύκλο του Νίκου Γιαννιού, ηγέτη του Σοσιαλιστικού Κέντρου και δημοτικιστή. Το Νοέμβριο του 1918 δεν έλαβε μέρος στο ιδρυτικό συνέδριο του Σοσιαλιστικού Εργατικού Κόμματος Ελλάδος (ΣΕΚΕ) –προκατόχου του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας (ΚΚΕ)– γιατί απουσίαζε από την Αθήνα, στο οποίο όμως προσχώρησε το Μάιο του 1919.

Τον Απρίλιο του 1920 εκλέχτηκε μέλος της Κεντρικής Επιτροπής (ΚΕ) και τον επόμενο μήνα ορίστηκε "αντιπρόσωπος του Κόμματος" στην εφημερίδα Ριζοσπάστης, της οποίας ιδιοκτήτης και διευθυντής ήταν ο Γιάννης Πετσόπουλος. Εκλέχτηκε γραμματέας της ΚΕ του κόμματος το Μάιο του 1921 και παρέμεινε στη θέση μέχρι το Νοέμβριο του 1922, οπότε τον διαδέχτηκε ο Νίκος Σαργολόγος

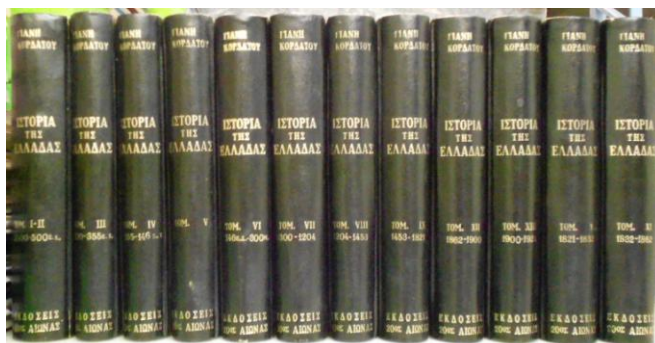
Το 1922 συνελήφθη δυο φορές, μαζί με άλλα ηγετικά στελέχη του κόμματος (Γ. Γεωργιάδης, Γρ. Παπανικολάου, Αρ. Σίδερης) και της Γενικής Συνομοσπονδίας Εργατών Ελλάδας (ΓΣΕΕ). Αρχικά στις 5 Ιουλίου, εξαιτίας της αντιπολεμικής αρθρογραφίας του Ριζοσπάστη, και εκ νέου το Σεπτέμβριο κατόπιν της κατάρρευσης του Μικρασιατικού μετώπου και την εκδήλωση του αντιμοναρχικού κινήματος της 11ης Σεπτεμβρίου από τους Πλαστήρα-Γονατά-Φωκά. Η φιλοβασιλική κυβέρνηση Τριανταφυλλάκου και συγκεκριμένα ο Ιωάννης Μεταξάς, ο οποίος μετέβη στη φυλακή για να συνομιλήσει με τον Κορδάτο, επιχείρησε μάταια να διαπραγματευτεί μαζί τους τη στήριξή της από το ΣΕΚΕ και την εκ μέρους τους καταδίκη των βενιζελικών κινηματιών, απειλώντας τους ακόμη και με εκτέλεση. Τελικά, η απόφαση εκτέλεσης ματαιώθηκε και οι τελευταίοι απελευθέρωσαν τους φυλακισμένους στις 5 Οκτωβρίου.

Περί τα τέλη του 1924 ή αρχές 1925 αποχώρησε από το μόλις μετονομασμένο ΚΚΕ καθώς διαφώνησε με τις επίσημες –έπειτα την πλήρη ευθυγράμμιση αυτού με τις αποφάσεις της Κομμουνιστικής Διεθνούς– θέσεις στο Μακεδονικό Ζήτημα, για να διαγραφεί οριστικά το 1927

Στα τέλη Δεκεμβρίου 1940 συνελήφθη από τη μεταξική κυβέρνηση, επειδή σε δημοσιεύματα είχε χαρακτηρίσει τον ελληνοϊταλικό πόλεμο ως αντιφασιστικό. Κατά τη διάρκεια της Κατοχής έλαβε μέρος στην Αντίσταση από τις τάξεις του Εθνικού Απελευθερωτικού Μετώπου (ΕΑΜ). Μεταπολεμικά διετέλεσε μέλος του Γενικού Συμβουλίου της Ενιαίας Δημοκρατικής Αριστεράς (ΕΔΑ). Παρότι οι διαφορές του με το ΚΚΕ είχαν αμβλυνθεί με αφετηρία την κατοχική περίοδο, οι μεταξύ τους σχέσεις ποτέ δεν αποκαταστάθηκαν πλήρως.

Συγγραφική δραστηριότητα

Από τα νεανικά του χρόνια αρθρογραφούσε σε διάφορα έντυπα. Αρχικά σε φύλλα του Βόλου και αργότερα σε δημοτικιστικά περιοδικά, όπως Ο Νουμάς και τα Γράμματα της Αλεξάνδρειας. Την περίοδο έως το 1925 δημοσίευσε πάρα πολλά άρθρα στα κομματικά έντυπα του ΣΕΚΕ/ΚΚΕ. Πολλά από τα κείμενα της περιόδου που ήταν ενταγμένοι στο κόμμα ήταν μελέτες γύρω από το αγροτικό ζήτημα,

Μετά την αποχώρησή του από την ενεργό πολιτική επιδόθηκε σχεδόν αποκλειστικά στην ιστορική και κοινωνιολογική έρευνα, εκδίδοντας πλήθος από αυτοτελείς μελέτες και δημοσιεύοντας πολλά άρθρα, σχόλια και βιβλιοκρισίες. Ως αρθρογράφος, την περίοδο του Μεσοπολέμου, συνεργάστηκε κυρίως με αριστερά λογοτεχνικά και πολιτιστικά περιοδικά, όπως η Αναγέννηση του Γληνού, ο αλεξανδρινός Ερμής, η Νέα Επιθεώρηση του Αιμίλιου Χουρμούζιου και οι Πρωτοπόροι (αργότερα Νέοι Πρωτοπόροι) του Πέτρου Πικρού, ενώ κείμενά του εμφανίζονταν τακτικά στη Νέα Εστία και στο Αρχαίο Οικονομικών και

Κοινωνικών Επιστημών του καθηγητή Δημητρίου Καλιτσούνακη. Μετά τον πόλεμο αρθρογράφησε σε εφημερίδες της αριστεράς και του κέντρου. Παράλληλα, υπήρξε συνεργάτης πολλών εγκυκλοπαιδειών, όπως λ.χ του "Πυρσού".

Στη διάρκεια της δικτατορίας του Μεταξά η συγγραφική παρουσία του είχε μειωθεί. Την περίοδο εκείνη τα πνευματικά ενδιαφέροντά του στράφηκαν αφενός στις νομικές έρευνες και, αφετέρου, στη μελέτη της αρχαίας ελληνικής γραμματείας, επιλογές που έγιναν λαμβάνοντας υπόψη το αυστηρό κλίμα λογοκρισίας της εποχής. Σε αυτό το πλαίσιο, το 1937-38 ο Κορδάτος δημοσίευσε νομικά δοκίμια σε καθιερωμένα περιοδικά του χώρου, κατόπιν εξέδωσε το μοναδικό νομικό, επιστημονικό βιβλίο του και το 1939 ανέλαβε διευθυντής της σειράς "Βιβλιοθήκη Αρχαίων Ελλήνων Πεζογράφων και Ποιητών", που κυκλοφόρησε από τον εκδοτικό οίκο Ιω. & Π. Ζαχαρόπουλου.

Αφιέρωσε τα τελευταία χρόνια της ζωής του στην υλοποίηση του "μεγαλόπνευστου", όπως χαρακτηρίστηκε, σχεδίου του να ολοκληρώσει μια σύνθεση της ιστορίας του ελλαδικού χώρου από τα προϊστορικά χρόνια έως το 1924.

Θάνατος

Απεβίωσε ξαφνικά, από καρδιακή προσβολή, στις 29 Απριλίου του 1961 και ενώ βρισκόταν στο γραφείο του. Ετοίμαζε ένα άρθρο γύρω από τον εορτασμό της εργατικής πρωτομαγιάς, προκειμένου να δημοσιευτεί στην εφημερίδα Αυγή. Η κηδεία του έγινε στο νεκροταφείο της Καλλιθέας και την παρακολούθησε πλήθος κόσμου, ενώ παραβρέθηκε επίσης αντιπροσωπεία της ΕΔΑ. Τη στιγμή του θανάτου του είχε έτοιμα για δημοσίευση τρία βιβλία: την Ιστορία της νεοελληνικής λογοτεχνίας, μια ιστορία για το αγροτικό κίνημα και τη μελέτη Ιησούς Χριστός και Χριστιανισμός.

ΝΙΚΟΣ ΓΟΥΝΑΡΗΣ

Ο Νίκος Γούναρης γεννήθηκε στη Ζαγορά Πηλίου στις 3 Μαρτίου του 1915 αλλά σε ηλικία δεκαπέντε χρόνων έφυγε από τη Ζαγορά με την οικογένειά του και πήγε στην Αθήνα.

Ο Νίκος Γούναρης πρωτοεμφανίστηκε το 1936 με την ιδιότητα του τραγουδιστή, συνθέτη και τραγουδοποιού. και αναδείχθηκε στην Κατοχή, παράλληλα με τη συμμετοχή του στην Αντίσταση. Προσέφερε ανεκτίμητες υπηρεσίες στον αγώνα της απελευθέρωσης και για τις πράξεις του τιμήθηκε με το Αριστείο της Εθνικής Αντίστασης. Μεσουράνησε τη δεκαετία του 1950 με τη μελωδική του φωνή και την κιθάρα του στο ελληνικό πεντάγραμμο, είτε σόλο, είτε σε συνεργασία με το Τρίο Μπελκάντο. Υπηρέτησε με συνέπεια το λεγόμενο ελαφρό τραγούδι.

Ο Νίκος Γούναρης με τα ερμηνευτικά του χαρίσματα του τραγούδησε, ομολογουμένως με συγκλονιστικό τρόπο, τραγούδια κορυφαίων συνθετών και στιχουργών. Ξεχωριστή μνεία πρέπει να γίνει για την σύμπραξή του με τον μέγιστο Μιχάλη Σουγιούλ. Μοιραία ο καλύτερος συνεργαζόταν με τους καλύτερους, γι' αυτό και πολλά από τα τραγούδια που απέδωσε και συνδημιούργησε (ελαφρά, αρχοντορεμπέτικα, λαϊκά – σχεδόν όλα εντέχνως δομημένα και εννοησιασμένα) συνεχίζουν να συγκινούν μέχρι και τις μέρες μας.

Η δεκαετία του 1950 χαρακτηρίστηκε από τη μεγάλη κόντρα του λαϊκού και ελαφρού τραγουδιού μετά τον αδελφοκτόνο εμφύλιο πόλεμο. Ο Γούναρης ήταν ο κύριος εκφραστής αυτού του είδους. Χαρακτηριστικά είναι τα λόγια του Βασίλη Τσιτσάνη: «Όσο υπάρχει Γούναρης δεν μπορεί το λαϊκό να σηκώσει κεφάλι». Το λαϊκό τραγούδι θα πάρει, βεβαίως, τη ρεβάνς πολύ σύντομα, τη δεκαετία του 1960 και θα κυριαρχήσει ολοκληρωτικά τα επόμενα χρόνια.

Μεγάλες επιτυχίες του υπήρξαν τα τραγούδια: «Αυτός ο άλλος», «Ένα βράδυ που 'βρεχε», «Σκαλί σκαλί θα κατεβώ» και «Άρχισαν τα όργανα». Είναι επίσης γνωστός από τη συμμετοχή του στο Τρίο Μπελκάντο. Η επιτυχία του τραγουδιού «Ένα βράδυ που 'βρεχε» και η θεία ερμηνεία του Γούναρη, είχε σαν αποτέλεσμα ο κόσμος να ταυτίσει τον τραγουδιστή με το θέμα των στίχων, και ο Γούναρης να δέχεται καθημερινά γράμματα και κουβέντες συμπάραστασης από τους ακροατές του. Η κατάσταση άρχισε να γίνεται αφόρητη για τον Γούναρη που ζούσε αρμονικά με την σύζυγό του και τον γιο του. Έτσι γεννήθηκε η ανάγκη της ηχογράφησης της απάντησης στο «Ένα βράδυ που 'βρεχε» με το «Αυτός ο άλλος που σε πήρε από μένα, αυτός ο άλλος, είν' ευεργέτης μου μεγάλος».

Ο δημοφιλής Έλληνας τροβαδούρος πέθανε από καρκίνο στις 5 Μαΐου 1965 σε ηλικία 50 ετών.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΔΕΡΒΕΝΙΩΤΗΣ

Ο Θεόδωρος Δερβενιώτης γεννήθηκε στην Ζαγορά Πηλίου το 1922 και από μικρή ηλικία ασχολήθηκε με τη μουσική, επηρεασμένος και από τον παππού του που ήταν από τους γνωστούς λαουτιέρηδες της περιοχής. Ο ίδιος έμαθε να παίζει λαούτο και από την εφηβική του ηλικία έπαιζε με κομπανίες σε γάμους και πανηγύρια. Μέχρι τα 24 χρόνια του άσκησε την ψαλτική στις εκκλησίες της Ζαγοράς. Όλοι αυτοί οι ήχοι όπως και τα ρεμπέτικα και μικρασιάτικα τραγούδια που έπαιζαν τα γραμμόφωνα της εποχής επηρέασαν το μουσικό του ταλέντο μέχρι το 1950 που κατέβηκε στην Αθήνα και εργάστηκε ως επαγγελματίας μουσικός. Στα χρόνια της Κατοχής αγωνίστηκε από τις γραμμές του ΕΑΜ, της ΕΠΙΟΝ κι έπειτα στο ΚΚΕ. Το 1947 εξορίστηκε στα Κύθηρα και τη Ζάκυνθο και το 1948 υπηρέτησε τη στρατιωτική του θητεία ως πολιτικός κρατούμενος στη Μακρόνησο.

Το 1951 ήρθε σε επαφή με συνθέτες λαϊκού τραγουδιού στο μπαράκι του Μάριου γράφοντας τις νότες των

τραγουδιών τους για να περάσουν την έγκριση της λογοκρισίας, για τους οποίους θα γράψει τις νέες των τραγουδιών τους. Εκτός από το μπουζούκι ο Θεόδωρος Δερβενιώτης έπαιξε επίσης μπαγλαμά, μαντολίνο, μπάντζο και μαντόλα. Το πρώτο τραγούδι του συνθέτη Θεόδωρου Δερβενιώτη με τίτλο «Μόνο ψέμα και απιστία», φωνογραφήθηκε στην Columbia το 1952 με τις φωνές του Γιάννη Τζιβάνη και της Ρένας Στάμου και μπουζούκια τους Γιάννη Παπαϊωάννου και Γεράσιμο Κλουβάτο.

Οι κυριότεροι στιχουργοί των τραγουδιών του σε αυτή την περίοδο ήταν ο Χαράλαμπος Βασιλειάδης, ο Χρήστος Κολοκοτρώνης, η Ευτυχία Παπαγιαννοπούλου, ο Κώστας Βίρβος και ο Κώστας Μάνεσης. Με τον Χρήστο Κολοκοτρώνη, όμως, είχε τη μεγαλύτερη συνεργασία και μαζί έγραψαν ορισμένα από τα συγκλονιστικότερα τραγούδια της δεκαετίας του 50 με τον Καζαντζίδη τη Καίτη Γκρέυ, τη Γιώτα Λύδια, την Πάνου Πάνου κ.α.

Η συνεργασία του με τον Στέλιο Καζαντζίδη, θα αποφέρει καρπούς περίπου 100 λαϊκά τραγούδια τα οποία θα αφήσουν εποχή. Ιστορική ήταν η συνεργασία του με τον Κώστα Βίρβο με τον οποίο η γνωριμία και η φιλία τους ξεκίνησε το 1955 κι έγραψαν μαζί “χρυσές” σελίδες στο λαϊκό τραγούδι κυρίως τη δεκαετία του '60 οπότε η μια επιτυχία διαδεχόταν την άλλη. Το 1961 έφτιαξαν το πρώτο σωματείο για τα δικαιώματα των λαϊκών συνθετών και στιχουργών, το σύνολο, σχεδόν, των οποίων εντάχθηκε αμέσως σε αυτή την πρώτη συνδικαλιστική κίνηση. Αργότερα, πάλεψαν μέσα από τις γραμμές της Ε.Μ.Σ.Ε. και το 1991 έφτιαξαν το Σύλλογο Υπεράσπισης του Λαϊκού Τραγουδιού.

Το 1960 ο Θεόδωρος Δερβενιώτης άνοιξε την πρώτη σχολή μουσικής, μαζί με τον Γιάννη Βέλλα, στην οδό Κωνσταντινουπόλεως στα Σεπόλια, αργότερα, στην Ακομινάτου, στη Βίκτωρος Ουγκώ, στου Γκύζη και, τέλος, κάτω από το σπίτι του, στον περιφερειακό του Λυκαβηττού. Από τις ακροάσεις του στην Columbia ή από τη σχολή του πέρασαν πολλοί μετέπειτα γνωστοί και μεγάλοι τραγουδιστές, όπως ο Αγγελόπουλος, ο Διονυσίου, ο Πουλόπουλος κ.α. Τη δεκαετία του 1970 συνεχίζει τις συνεργασίες με σημαντικούς μουσικούς όπως οι Λάκης Χαλκιάς, Σπύρος Ζαγοραίος, Βαγγέλης Περπινιάδης, Πέτρος Αναγνωστάκης, Τόλης Βοσκόπουλος, Μάνος Παπαδάκης και Γιώργος Νταλάρας. Κατά τη δεκαετία του 1980 θα συνεργαστεί με τον Μανώλη Μητσία και τον Πασχάλη Τερζή. Ο Θεόδωρος Δερβενιώτης αποτραβήχτηκε εκδίδοντας, επιλεκτικά, τραγούδια του σε μικρότερες εταιρίες

Τα τραγούδια του Θ. Δερβενιώτη σημείωσαν μεγάλες επιτυχίες, αγαπήθηκαν από το κοινό και έκαναν σημαντικές πωλήσεις σε δίσκους. Ο ίδιος μέχρι το τέλος της ζωής του ήταν αφιερωμένος στο λαϊκό τραγούδι.

Πέθανε το 2004 σε ηλικία 82 χρονών.

ΡΗΓΑΣ ΦΕΡΑΙΟΣ

ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ

Γεννήθηκε το 1757, όταν η Θεσσαλία στέναζε κάτω από την τυραννία του Σουλτάνου, στο Βελεστίνο Μαγνησίας, όπου βρίσκονται τα ερείπια της αρχαίας πόλεως των Φερών, από ντόπιους γονείς. Το βαπτιστικό του όνομα ήταν «Ρήγας», όνομα που συνηθιζόταν στην περιοχή του Βελεστίνου και του Πηλίου, ενώ ως επώνυμο, κατά τη συνήθεια των λογίων της εποχής του, χρησιμοποίησε το «Βελεστινλής», από το όνομα του τόπου όπου γεννήθηκε. Σύμφωνα με τον Χριστόφορο Περραιβό τα πρώτα του γράμματα λέγεται ότι τα διδάχθηκε από ιερέα του Βελεστίνου και κατόπιν στη Σχολή της Ζαγοράς Πηλίου, στην οποία μελετούσε και αρχαίους συγγραφείς. Καθώς διψούσε για μάθηση, ο πατέρας του τον έστειλε στα Αμπελάκια για περαιτέρω μόρφωση. Όταν επέστρεψε, έγινε δάσκαλος στην κοινότητα Κισσού Πηλίου. Στην ηλικία των είκοσι ετών σκότωσε στο Βελεστίνο έναν Τούρκο πρόκριτο, επειδή του είχε συμπεριφερθεί δεσποτικά, και κατέφυγε στο Λιτόχωρο του Ολύμπου, όπου κατατάχθηκε στο σώμα των αρματολών του θείου του, Σπύρου Ζήρα. Αργότερα βρίσκεται στο Άγιο Όρος, φιλοξενούμενος του ηγουμένου της μονής Βατοπεδίου, Κοσμά με τον οποίο και ανέπτυξε στενή φιλία. Στην ίδια μονή συνδέθηκε φιλικά με τον συμπατριώτη του τον μοναχό Νικόδημο (Άγιο Νικόδημο τον Αγιορείτη), ο οποίος του είχε παραχωρήσει τα κλειδιά της βιβλιοθήκης της φημισμένης Αθωνιάδας Σχολής για να εμπλουτίσει τις γνώσεις του.

Στο Άγιο Όρος έμεινε πολύ λίγο. Ταξίδεψε στην Κωνσταντινούπολη, μετά από πρόσκληση του Πρέσβη της Ρωσίας για σπουδές, στην οικία του οποίου γνώρισε τον Πρίγκιπα Αλέξανδρο Υψηλάντη (1726-1806), μέγα διερμηνέα του Σουλτάνου και παππού του μετέπειτα αρχηγού της Φιλικής Εταιρίας, Αλέξανδρου Υψηλάντη (1792-1828). Στην Πόλη διεύρυνε τις σπουδές του στη Γαλλική, στην Ιταλική και τη Γερμανική γλώσσα. Όταν ο Υψηλάντης έφυγε για το Ιάσιο, προκειμένου να γίνει ηγεμόνας της Μολδαβίας, ο Ρήγας τον ακολούθησε. Διαφωνώντας με τον Υψηλάντη έγινε γραμματέας του ηγεμόνα της Βλαχίας Νικόλαου Μαυρογένη, αδερφό του παππού της Μαντώς Μαυρογένους και ταξίδεψε στο Βουκουρέστι έδρα της ηγεμονίας, όντας πλέον 30 χρόνων. Μετά τον Ρωσοτουρκικό πόλεμο και την ήττα της Τουρκίας (1790) ο Μαυρογένης αποκεφαλίστηκε ως υπάιτιος της ήττας και ο Ρήγας κατέφυγε στη Βιέννη, την οποία έκανε έδρα της επαναστατικής δράσης του.[11] Στη Βιέννη ταξίδεψε μαζί με τον Αυστριακό βαρόνο Ελληνικής καταγωγής Χριστόδουλο Λάνγκενφελτ-Κιρλιανό, ο οποίος τον έφερε σε επαφή με άλλους ομογενείς.

Στη Βιέννη συνεργάτες του ήταν κυρίως Έλληνες έμποροι ή σπουδαστές, αλλά οι σημαντικότεροι από αυτούς ήταν οι αδελφοί Πούλιου, από τη Σιάτιστα της Μακεδονίας, τυπογράφοι. Στο τυπογραφείο τους τύπωσε τον Θούριο και τη Χάρτα που φιλοτεχνήθηκε από τον Αυστριακό λιθογράφο Φρανσουά Μίλλερ, την επαναστατική του προκήρυξη σε χιλιάδες αντίτυπα, προκειμένου να μοιραστούν στους Έλληνες των υπόλοιπων φιλελεύθερων περιοχών των Βαλκανίων, το Σχολεϊόν των ντελικάτων Εραστών, το Φυσικής απάνθισμα, το Ηθικός Τρίπους, Το Σύνταγμα της Ελληνικής Δημοκρατίας, Τα Δίκαια του ανθρώπου, καθώς και τον 1ο τόμο του Νέου Αναχάρσιδος. Ο Ρήγας απέβλεπε στην απελευθέρωση και ενοποίηση όλων των Βαλκανικών λαών και φυσικά όλου του ελληνικού στοιχείου που ήταν διασκορπισμένο στην Ανατολή και τα ευρωπαϊκά κέντρα.

Ύστερα από μήνες βασανιστικών ανακρίσεων, δολοφονείται ο Ρήγας Βελεστινλής [Φεραίος] μία από τις σημαντικότερες φυσιογνωμίες του Νεωτέρου Ελληνισμού. Διαφωτιστής, Επαναστάτης, Μάρτυρας, Πολιτικός και Στρατιωτικός νους, Εθνεγέρτης και Οραματιστής. Είχε οδηγηθεί στην φυλακή με την κατηγορία ότι είχε καταστρώσει επαναστατικό σχέδιο για την κατάλυση της οθωμανικής τυραννίας και την απελευθέρωση της Ελλάδος και των άλλων Βαλκανικών λαών. Επειδή δεν ήταν δυνατόν να στοιχειοθετηθεί κατηγορία εναντίον του, εφ' όσον οι ενέργειές του δεν εστρέφοντο εναντίον της νομιμότητας του κράτους της Αυστρίας, καταβλήθηκε προσπάθεια από τον υπουργό της Αστυνομίας να μην δικασθεί από τα ποινικά δικαστήρια, γιατί ο Ρήγας και οι σύντροφοί του θα απαλλάσσονταν από τους δικαστές. Με σίδερα στα πόδια

και στα χέρια, όπως γράφουν τα σχετικά έγγραφα, και μαρτύρια έξι μηνών, παραδόθηκε από τους Αυστριακούς στον τούρκο καϊμακάμη του Βελιγραδίου. Στραγγαλίσθηκε τον Ιούνιο του 1798 στον πύργο Νεμπόζα του Βελιγραδίου, που βρίσκεται δίπλα στον Δούναβη, μαζί με άλλους επτά Συντρόφους του, πιστός στο καθήκον για τα ιδανικά της ελευθερίας και των «Δικαίων του Ανθρώπου».

Σημαντικό ρόλο στην διαμόρφωση της επαναστατικής σκέψης του Ρήγα, διαδραμάτησαν σημαντικά γεγονότα της εποχής του, όπως τα Ορλωφικά και η Γαλλική Επανάσταση. Στόχος του τελικός ήταν “να αναλάβη το πεπρωκό Έλληνικόν γένος, να φθάσει στην πρότερή του θέση, στην παιδεία και στη μόρφωση”. Έδωσε προτεραιότητα στην ψυχική προετοιμασία των σκλαβωμένων, ώστε να πάρουν τα όπλα και να επαναστατήσουν κατά της Οθωμανικής τυραννίας, θέλοντας πρώτα να εξυψώσει το ηθικό τους και μετά να τους ωθήσει στον αγώνα της επανάστασης.